

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O
ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonodavni okvir razvoja sustava odgoja i obrazovanja temelji se na Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koji je donesen 2008. godine te provedbenim propisima koji proizlaze iz Zakona.

Od 2008. godine Zakon je više puta mijenjan i dopunjen, no navedene izmjene i dopune nisu riješile sve uočene nedostatke koji su specifični za sustav odgoja i obrazovanja. Zakonom je propisano kako zbog ispunjavanja posebnih potreba učenika s teškoćama u razvoju, školska ustanova može na prijedlog osnivača, a uz suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje, u odgojno-obrazovni proces uključiti pomoćnike u nastavi ili stručno komunikacijske posrednike koji nisu samostalni nositelji odgojno-obrazovne i/ili nastavne djelatnosti te kako ministar nadležan za obrazovanje pravilnikom propisuje načine uključivanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika te uvjete koje oni moraju ispunjavati.

Međutim, prilikom provedbe navedenoga Zakona javila se potreba za provođenje postupka u kojem se utvrđuje da li učenik ostvaruje pravo na potporu pomoćnika u nastavi odnosno stručnih komunikacijskih posrednika, kao i propisivanjem načina i sadržaja osposobljavanja pomoćnika u nastavi odnosno stručnih komunikacijskih posrednika. Stoga se ovom izmjenom i dopunom Zakona predlaže stvoriti pravni temelj za donošenje pravilnika kojim će se urediti navedena materija i tako učenicima s teškoćama u razvoju omogućiti bolja dostupnost odgoju i obrazovanju te bolje ostvarivanje ishoda.

Nadalje, Zakonom je propisana obveza donošenja pravilnika kojim će se regulirati program, postupak i način stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencije za rad učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja te prava i dužnosti koje proizlaze iz licenciranja. Međutim, iako obveza donošenja pravilnika kojim će se urediti licenciranje ravnatelja postoji još od 2008. godine, postupak licenciranja do danas nije započet, a radi toga se od 2008. godine odgađa stupanje na snagu odredbe koja propisuje licenciju ravnatelja kao jedan od uvjeta za izbor ravnatelja.

Navedena odredba posljednji put je mijenjana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 152/14), koji je stupio na snagu 30. prosinca 2014. godine, prema kojoj je obveza stjecanja licencije ravnatelja odgođena za 1. siječnja 2017. godine. Međutim, od tada do danas nije donesen

program za stjecanje licencije niti su propisani postupak i način stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencije te nisu stvorene pretpostavke za stjecanje licencije ravnatelja školskih ustanova.

S obzirom na to da 1. siječnja 2017. godine stupa na snagu odredba koja propisuje da je licencija za ravnatelje jedan od uvjeta koje moraju ispunjavati ravnatelji školskih ustanova, a niti jedna osoba u Republici Hrvatskoj nije mogla ispuniti navedeni uvjet jer nije uspostavljen sustav licenciranja ravnatelja, ovom izmjenom i dopunom Zakona predlaže se brisanje odredbe koja propisuje da je licencija jedan od uvjeta koje moraju ispunjavati ravnatelji.

Ovom izmjenom i dopunom Zakona ne mijenja se odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koje propisuju licenciju za rad ravnatelja, već se samo briše odredba koja propisuje da je licencija za ravnatelja uvjet koji moraju ispunjavati ravnatelji.

Propisivanju licencije za ravnatelja kao jednom od uvjeta koje moraju ispunjavati ravnatelji mora prethoditi postupak gore navedenog pravilnika kojim će se urediti program, postupak i način stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencije odnosno uspostavljanje sustava licenciranja koji će omogućiti svim zainteresiranim osobama da steknu licenciju za ravnatelja.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13 i 113/16) predviđena je mogućnost da zakon bude donesen po hitnom postupku, ukoliko to zahtijevaju osobito opravdani razlozi.

S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj nije uspostavljen sustav licenciranja ravnatelja školskih ustanova i da niti jedna osoba nije mogla steći licenciju za ravnatelja, a od 1. siječnja 2017. godine na snazi je odredba članka 126.a Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koja propisuje da ravnatelji školskih ustanova moraju imati licenciju za ravnatelje, opravdano je donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

Stupanjem na snagu odredbe članka 126.a Zakona, od 1. siječnja 2017. godine ravnatelj niti jedne školske ustanove u Republici Hrvatskoj ne ispunjava uvjete za ravnatelja. U osamnaest školskih ustanova već je proveden postupak za izbor ravnatelja, ali nije moguće imenovati ravnatelje jer niti jedna od osoba prijavljenih na natječaj ne ispunjava sve uvjete za ravnatelja školske ustanove, odnosno nema licenciju za ravnatelja.

U siječnju i veljači 2017. godine istječu mandati ravnatelja pedesetak školskih ustanova koje su sukladno statutima školskih ustanova već raspisale natječaj radi izbora ravnatelja, ali ne mogu imenovati ravnatelje. U ožujku i travnju 2017. godine ističe mandat ravnateljima u više od 50 osnovnih škola, a u razdoblju od svibnja do srpnja 2017. godine

ističe mandat ravnateljima u oko 150 srednjih škola. Statutima školskih ustanova propisano je da školski/domski odbor raspisuje natječaj, u pravilu, 60 dana prije isteka mandata aktualnog ravnatelja kako bi se pravovremeno mogao završiti postupak izbora i imenovanja ravnatelja. Iako će do imenovanja ravnatelja školske ustanove, dužnost ravnatelja obnašati vršitelji dužnosti ravnatelja, navedena mogućnost nije trajno rješenje za zahtjevne obveze ravnatelja školskih ustanova te može negativno utjecati na odvijanje odgojno-obrazovnoga rada i kvalitetu rada u školskoj ustanovi. Stoga je opravdano donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku kako bi se omogućilo imenovanje ravnatelja školskih ustanova, kao i njegovo stupanje na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI
ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI**

Članak 1.

U Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 - ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13 i 152/14), u članku 99., stavku 11. iza riječi: "uključivanja", dodaju se riječi: "te način i sadržaj osposobljavanja", a iza riječi: "ispunjavati", dodaju se zarez i riječi: "kao i postupak radi ostvarivanja prava učenika s teškoćama u razvoju na potporu pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika".

Članak 2.

Članak 126.a briše se.

Članak 3.

Osobe imenovane za ravnatelje školskih ustanova do 31. prosinca 2016. godine, koje se na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zateknu na dužnosti ravnatelja, nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. dopunjuje se odredba članka 99. stavka 11. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi na način da se njome propisuje da, uz načine uključivanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika te uvjete koje moraju ispunjavati, ministar nadležan za obrazovanje pravilnikom propisuje način i sadržaj osposobljavanja pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika, kao i postupak radi ostvarivanja prava učenika s teškoćama u razvoju na potporu pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika.

Člankom 2. briše se odredba članka 126.a Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, koja propisuje da ravnatelj školske ustanove, uz uvjete propisane člankom 126. ovoga Zakona, mora imati i licenciju za rad ravnatelja.

Člankom 3. propisuje se da osobe imenovane za ravnatelje školskih ustanova do 31. prosinca 2016. godine, koje se na dan stupanja na snagu Zakona zateknu na dužnosti ravnatelja, nastavljaju obnašati tu dužnost do isteka mandata.

Članak 4. S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj nije uspostavljen sustav licenciranja ravnatelja školskih ustanova i da u Republici Hrvatskoj niti jedna osoba nije mogla steći licenciju za ravnatelja, a od 1. siječnja 2017. godine na snazi je odredba članka 126.a Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koja propisuje da ravnatelji školskih ustanova moraju imati licenciju za ravnatelje, zbog žurnosti se propisuje da Zakon kojim se briše odredba članka 126.a stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 99.

(1) Radnici školskih ustanova osobe su koje u školskoj ustanovi imaju zasnovan radni odnos, a koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima, kao i druge osobe potrebne za rad školske ustanove.

(2) Osobi imenovanj za ravnatelja državne agencije iz sustava obrazovanja koja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi, na njen će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata.

(3) Osoba iz stavka 2. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radila, ako se na te poslove vrati u roku od trideset dana od dana prestanka obavljanja ravnateljskih poslova, u protivnom joj prestaje radni odnos.

(4) Osobu iz stavka 2. ovog članka, do povratka na poslove za koje joj ugovor o radu miruje, zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva na određeno vrijeme.

(5) Način evidencije radnog vremena za radnike školskih ustanova iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.

(6) Kada to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje ministar, ravnatelj će radniku na prijedlog ministra i uz suglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima vezanim uz spomenute potrebe u/ili izvan školske ustanove.

(7) Za vrijeme rada na poslovima iz stavka 6. ovoga članka, koji ne može trajati dulje od godinu dana, škola može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme s osobom koja će zamjenjivati radnika iz stavka 6. ovoga članka na njegovim redovitim poslovima.

(8) U slučajevima iz stavka 6. ovoga članka ministar, ravnatelj školske ustanove i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obveze.

(9) Zbog ispunjavanja posebnih potreba učenika s teškoćama u razvoju, školska ustanova može na prijedlog osnivača, a uz suglasnost Ministarstva, u odgojno-obrazovni proces uključiti pomoćnike u nastavi ili stručno komunikacijske posrednike koji nisu samostalni nositelji odgojno-obrazovne i/ili nastavne djelatnosti.

(10) Na osobe iz stavka 9. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe članka 107. ovoga Zakona.

(11) Načine uključivanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika te uvjete koje moraju ispunjavati propisuje ministar pravilnikom.

Članak 126.a

Ravnatelj školske ustanove, uz uvjete propisane člankom 126. ovoga Zakona, mora imati i licenciju za rad ravnatelja.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću